

[Undervisningsministeren.]

lovforslaget, er seminariernes kapacitet forøget så meget, siden lærermangelsloven blev vedtaget første gang, at antallet af nyuddannede lærere pr. år er steget fra 1.839 i 1962 til ca. 2.900 i 1967, og denne stigning ventes at ville fortsætte også i de følgende år.

Alt andet lige skulle der i 1968-69 blive et lille overskud af lærere. Ved de normeringsberegninger, der skal foretages i foråret 1968 for det følgende skoleår, vil kommunerne derfor få en ekstra lærerstilling for hver 20 klasser pr. normeringsenhed. Det er en overskuelig og enkel lempelse, som ikke kan medføre noget skred i situationen.

Nogle vil nok mene, at det er en meget lille lempelse. Men den beregning af løntimebehov og -udbud, der omtales i bemærkningerne, og hvorefter en større lempelse skulle synes mulig, forudsætter jo uændrede forhold, og vi har netop ikke uændrede forhold i folkeskolen fra år til år. Der er f. eks. ikke regnet med det yderligere lærerbeho, der vil opstå, hvis lærernes gennemsnitlige ugentlige timetal går ned (det er for tiden 36,6, altså med 4,6 overtimer), eller hvis antallet af løntimer pr. klasse øges, eller hvis klassekvotienten skal længere ned. En udvidelse af undervisningspligten vil næppe medføre nogen stor forøgelse af lærerbeho, dels fordi mange af de 9. og 10. klasser, der allerede findes, ville kunne optage yderligere elever, dels fordi det jo er tanken at inddrage andre undervisnings tilbud end folkeskolen under den udvidede undervisningspligt.

Det er meget glædeligt, at vi kan begynde at tænke på en afvikling af lærermangelrestriktionerne. Der er trukket hårdt på folkeskolens lærere i disse år — nu vil det forhåbentlig blive muligt at lette overtimebyrden lidt efter lidt. Vikarudsendelsen af lærerstuderende må i alle tilfælde afvikles, da den ikke kan forenes med den nye læreruddannelse. Hyppigt skiftende og undertiden noget tilfældige lærerkræfter må efterhånden afløses af lærere i faste stillinger, klassekvotienterne må nedbringes dér, hvor de endnu ligger højt, og der må åbnes for pædagogiske fremskridt, som lærermangelen har stået i vejen for. Lærermangelen har også været en vanskelighed for den udbygning af lærernes videre- og efteruddannelse,

som er påkrævet. Alt dette håber vi at kunne gennemføre i takt med det voksende udbud af lærerløntimer, der ventes i de kommende år. Afviklingen af restriktionerne må imidlertid ske langsomt, og det vil være nødvendigt at bevare lovens bemyndigelser et stykke tid endnu og år for år tage stilling til, hvor stort et skridt man kan tage.

Til slut vil jeg nævne nogle specielle punkter, som folketingsudvalget i 1965 var inde på i sin betænkning.

Faglærerne: Man har overvejet muligheden for en forøgelse af antallet af faglærere. Disse er fortrinsvis ansat ved skoler i landkommuner, hvor de underviser i specielle fag, hovedsagelig husgerning, håndgerning, gymnastik og sløjd. Undersøgelser har imidlertid vist, at mange af disse lærerkræfter har en ret beskeden uddannelse, og en forceret udvidelse af faglærertallet kan derfor medføre risiko for en forringelse af undervisningsstandarden. Det vil desuden være betænkeligt at udskille enkelte fag til varetagelse af særlige grupper af lærere, netop når folkeskolen ikke skal give en faglig uddannelse eller en stærkt specialiseret uddannelse, men — alle fag- og valgmuligheder til trods — stadig skal give det brede, almene grundlag. Og det er vigtigt, at lærerne er i stand til at bestride mere end et enkelt eller nogle enkelte fag, ellers vil skemalægningen blive alt for besværlig.

Lærerinder, som har forladt skolearbejdet: Der har været afholdt et kursus på Danmarks lærerhøjskole i foråret 1967 specielt tilrettelagt for lærerinder, som i en periode havde været uden for tjeneste, men som nu ønskede at vende tilbage til skolearbejdet. Yderligere kursus af denne art overvejes for tiden på grundlag af de indhøstede erfaringer.

Transport af skoleelever: Spørgsmålet om muligheden for at spare lærerkræfter ved at samle flere elever i samme skoleklasse og at tilskynde dertil ved øget refusion af kommunernes udgifter til transport af skoleelever har været overvejet i forbindelse med spørgsmålet om den udvidelse af befordringsordningen, hvorom der netop i denne uge er fremsat lovforslag. Spørgsmålet har imidlertid en så nær sammenhæng med problemerne omkring den fremtidige kommunestruktur og den fremtidige byrdefordeling mellem stat og kommuner, at det ikke vil